

Akademikerne er opptatt av at vi i budsjettet for 2021 håndterer de akutte utfordringene for arbeidstakere og næringslivet, men også at vi bruker krisen konstruktivt i omstillingen til en enda mer kunnskapsbasert og grønn økonomi.

Vi må tillate oss et ekspansivt budsjett. Samtidig må ekstraordinære ytelser hele tiden vurderes i lys av smitteutviklingen. Dette ser vi også at Regjeringen legger opp til i sitt budsjettforslag.

I dette notatet gjennomgår vi de områdene vi mener Regjeringen burde hatt enda større ambisjoner for, og de områdene vi mener er viktig at Stortinget også vedtar.

Den offensive satsingen på livslang læring uteblir

Det er viktig og riktig at regjeringen gjennom Utdanningsløftet har satset på kompetansetiltak i forbindelse med krisen. Det kan hindre varig frafall fra arbeidslivet. Den langsiktige satsingen på livslang læring for alle arbeidstakere styrkes mer. De fleste som skal sørge for at vi kommer gjennom krisen og lykkes med omstilling er i arbeidslivet i dag. De trenger også kompetansepåfyll. I tillegg til solide grunnutdanninger trenger også høyt utdannede kompetansepåfyll gjennom hele karrieren.

Regjeringen har uttrykt høye ambisjoner for satsingen på Livslang læring, ambisjoner som Stortinget har støttet gjennom behandlingen av Meld. St. 14 (2019–2020). I forslag til statsbudsjett foreslår regjeringen å bevilge 376,1 millioner til Kompetanseprogrammet, inklusiv Kompetansepluss. Dette innebærer et kutt på om lag 10 millioner kroner. Kompetanseprogrammet må utvides og at bevilgningen må økes til 500 mill. kroner for 2021. Markussen-utvalget, som så på etter- og videreutdanning, anslo en ordning med en årlig bevilgning på 7-800 millioner kroner.

Det er positivt at regjeringen foreslår å øke bevilgningen til Dikus ordning for fleksible utdanningstilbud med 27 millioner kroner. Sammen med Kompetanseprogrammet vil det bidra til å gjøre utdanning og videreutdanning tilgjengelige for flere.

På sikt kan likevel ikke søknadsbaserte ordninger være den endelige løsningen på hvordan UH-sektoren skal levere et godt videreutdanningstilbud. Dette må ivaretas i den varslede gjennomgangen av finansieringssystemet som blant annet skal gi universiteter og høyskoler varige insentiver til å satse på videreutdanning.

Programkategori 07.50, kapittel 257

Forskningsinnsats er avgjørende i krisetider

Forskningsbevilgningene får en realøkning på 2,1 prosent. Dette er riktig retning, men det burde ha vært prioritert enda høyere. Forskning gir aktivitet i dag og innovasjon i fremtiden. Regjeringen burde i større grad ha styrket stimulansene til næringslivets forskningsinnsats. I økonomiske krisetider må det offentlige satse på forskning og utvikling fordi næringslivet selv ikke har like stor mulighet.

Deltagelse i EU programmene Horisont Europa, Digital Europe Programme og Romprogrammet er avgjørende for at norske forskningsmiljø og bedrifter kan samarbeide med de beste i Europa og delta i kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling. Da må aktørene ha mulighet til å delta for fullt, også forskningsinstituttene.

Instituttsektoren er et viktig bindeledd mellom næringsliv og forskning, men 50 millioner kroner til de teknisk-industrielle instituttene og 10 millioner kroner til miljøinstituttene dekker ikke behovet. Akademikerne etterlyser en opptrappingsplan for en styrket basisfinansiering av instituttsektoren. En opptrapping bør også sørge for full kostnadsdekning ved deltakelse i Horisont Europa.

Programkategori 07.60, kapittel 285 og 287

Programkategori 17.20, kapittel 920

Programkategori 15.20, kapittel 1137

Programkategori 12.10, kapittel 1410

Må gjøre mer for gründerne

Norge har behov for at flere tar sjansen på å starte for seg selv, ikke minst i krisetider, når ledigheten er høy. Flere av virkemidlene til Innovasjon Norge rettet mot gründere er viktige, men det må samtidig legges til rette for at øvrige rammevilkår for gründere styrkes.

Akademikerne ønsker at muligheten for å starte opp mens man mottar dagpenger blir utvidet fra 12 til 24 måneder. 12 måneder er kort tid på å få en lønnsom bedrift på beina. Vi må være forberedt på en lang periode med høyere ledighet. Dette er ett tiltak som vil bidra til at flere kan starte opp for seg selv.

Programkategori 33.30, kapittel 2541

Det er i dag en ubegrunnet forskjell i mulighetene til pensjonssparing mellom ulike tilknytningsformer til arbeid. De med alternativ tilknytningsform har dårligere sparevilkår. Akademikerne mener at pensjonssparerettighetene må være likeverdige for selvstendig næringsdrivende og ansatte. Næringsdrivende som har inntekt over 7,1 G har i dag ikke de samme skatteinsentivene som arbeidstakere med lik inntekt

Det bør innføres minstefradrag for enkeltpersonforetak. Tiltaket vil bidra til at skattesystemet oppleves som mer rettferdig, og vil redusere de administrative kostnadene for enkeltpersonforetak.

En velfungerende opsjonsskatteordning er viktig for at oppstarts- og vekstselskaper skal ha muligheten til å tiltrekke seg og beholde nøkkelkompetanse.. Stortinget har bedt regjeringen om å legge frem en ny modell for opsjonsbeskatning. Endringene som er lagt frem er gode, men ikke tilstrekkelige. Det er synd at regjeringen ikke benytter muligheten til å utvide ordningen til å også gjelde mellomstore bedrifter. Det vil gjøre det mer attraktivt å starte og skalere opp virksomhet.

Evaluer avbyråkratiserings- og effektivitetsreform (ABE-reformen)

Akademikerne mener offentlig sektor kontinuerlig må moderniseres og effektiviseres. Effektiviseringsreformen, med flate kutt på 0,5 prosent er imidlertid et lite egnet virkemiddel. Dette er i praksis rene budsjettkutt og ikke effektivisering eller forbedring av tjenestene. Det rammer i økende grad offentlige tjenester negativt. Akademikerne mener at reformen må evalueres, slik at vi kan ha en kunnskapsbasert vurdering av konsekvensene av tiltaket.

Studieplasser må bli permanente

Rekordmange unge voksne søkte utdanning våren 2020, men ved høstens opptak sto hele 17 000 personer uten studieplass selv om de var kvalifiserte. Vi mener at det var riktig og viktig å øke antall studieplasser for høstsemesteret i 2020, og vi er glade for at plassene videreføres også neste år. Det neste er at studieplassene må gjøres permanente.

I dag utdanner vi bare 50 prosent av legene våre i Norge. Dette gjør oss sårbare. Det er positivt at regjeringen vil vurdere muligheter for ulike alternativ for å utvide utdanningskapasitet i medisin. Dette bør være starten på et bredere kartleggingsarbeid for å oppnå økt kapasitet på studier hvor det er vanskelig å møte arbeidslivets behov.

Programkategori 07.60, kapittel 260

Karbonfangst og lagring viktig satsing

Fangst og lagring av CO₂ er en forutsetning for å nå klimamålene i Parisavtalen. Med en investeringsbeslutning i Stortinget nå kan Norge ta klimalederskap og legge til rette for utviklingen av et europeisk marked for karbonfangst og -lagring. Beslutningen er viktig for norske industri- og, og vil legge til rette for nye kunnskapsarbeidsplasser. Stortinget må slutte seg til regjeringens forslag slik at arbeidet kan starte opp snarest mulig.

Programkategori 18.40, Kap. 1840

Behov for kompensasjon for kostnader

Vi avventer Regjeringens forslag til bevilgninger til kommunene i forbindelse med koronautgifter som er varslet. Men vi vil gjerne understreke at budsjettet må sikre at kommuner klarer å ivareta kvaliteten på velferdstjenestene også under pandemien. Dessuten er det en del kostnader vi frykter vil havne mellom to stoler. Et eksempel på dette er lærernes overtidstimer som de ikke får betalt for og som dermed ikke kommer med i regnestykket som merutgifter. Et annet eksempel er næringsdrivende fastleger og avtalespesialister, som har hatt store utgifter til smittevernustyr, uten mulighet til å ta ekstra betalt for dette. Legenes økte

kostnader som følge av pandemien må dekkes på lik linje med øvrig kommunal- eller spesialisthelsetjeneste.